Aan de gemeenteraad

uw brief van:	ons kenmerk:	bijlage(n):	datum:
		1	28 juni 2022

Onderwerp: Perspectiefbrief 2022

Geachte raad,

Voor u ligt de perspectiefbrief 2022. Als demissionair college hebben wij dit jaar bewust gekozen om geen perspectiefnota op te stellen, maar u via een perspectiefbrief te informeren over het financieel kader.

De structurele financiële positie van de gemeente ziet er in de jaren 2023 tot en met 2025 positief uit. In 2026 loopt de financiële ruimte echter weer sterk terug. Hiernaast is er ook sprake van incidentele ruimte. In deze brief geven wij een toelichting wat dit betekent.
Daarnaast geven wij u in de bijlage van deze brief een toelichting op aantal belangrijke onderwerpen met financiële impact. Dit betreft zowel wettelijk verplichte opgaven als ambities waarvoor onvoldoende financiële middelen beschikbaar zijn. Het is geen uitputtende beschrijving, maar we verwachten wel dat dit de opgaven met de grootste financiële impact zijn.

Actueel financieel kader

Structureel begrotingssaldo

Begrotingssaldo	begroting 2023	begroting 2024	begroting 2025	begroting 2026
Struct. begrotingssaldo Begroting 2022	1.050	485	594	594
Effecten decembercirculaire	472	468	478	478
Struct begrotingsaldo na decembercirculaire	**1.522**	**953**	**1.072**	**1.072**
Raadsbesluit: IHP VO	-100	-100	-100	-100
Raadsbesluit: Participatiewet	-96	-96	-96	-96
uitkomsten meicirculaire 2022	8.811	10.350	14.916	8.900
indexering	-3.128	-5.067	-6.922	-9.763
Struct begrotingsaldo na meicirculaire excl middelen Jeugd	**7.009**	**6.040**	**8.870**	**13**

In bovenstaande tabel is geen rekening gehouden met de middelen die we eventueel voor Jeugd ontvangen in de periode 2024-2026.

Het gaat dan om de volgende bedragen voor jeugd in 2024-2026:

Middelen Jeugd 2024-2026	begroting 2023	begroting 2024	begroting 2025	begroting 2026
middelen Jeugd		3.269	3.013	2.076
Totaal middelen Jeugd		**3.269**	**3.013**	**2.076**

Wanneer we wel rekening houden met deze middelen voor jeugd, dan ziet het structureel begrotingssaldo er als volgt uit:

Begrotingssaldo	begroting 2023	begroting 2024	begroting 2025	begroting 2026
Struct. begrotingssaldo Begroting 2022	1.050	485	594	594
Effecten decembercirculaire	472	468	478	478
Struct begrotingsaldo na decembercirculaire	**1.522**	**953**	**1.072**	**1.072**
Raadsbesluit: IHP VO	-100	-100	-100	-100
Raadsbesluit: Participatiewet	-96	-96	-96	-96
uitkomsten meicirculaire 2022	8.811	10.350	14.916	8.900
middelen Jeugd		3.269	3.013	2.076
indexering	-3.128	-5.067	-6.922	-9.763
Struct begrotingsaldo na meicirculaireincl middelen Jeugd	**7.009**	**9.309**	**11.883**	**2.089**

We verwachten hier binnenkort meer helderheid over te hebben zodat we er rekening mee kunnen houden bij het opstellen van de begroting 2023.

Hieronder geven we een toelichting op de uitkomsten van de meicirculaire en de indexering.

Meicirculaire

De meicirculaire laat een oplopende algemene uitkering zien. Deze toename wordt met name veroorzaakt door:

<u>Toename accres (o.a. voor loon- en prijsstijgingen)</u>

Het Rijk ziet de inflatie oplopen. Dit heeft ook effect op de uitgaven en inkomsten van de gemeente. Het Rijk compenseert dit door het accres te verhogen. Tot en met 2025 zorgen toenemende rijksuitgaven ook voor een toename van het accres (‘trap op- trap af’). Vanaf 2026 wordt deze systematiek losgelaten en is dit de voornaamste reden van het teruglopende begrotingssaldo. Onduidelijk is welk financieel effect de nieuwe systematiek zal hebben.

<u>Nieuwe herverdeelmodel gemeentefonds</u>

Het nieuwe herverdeelmodel gemeentefonds kent een ingroeipad waardoor het financiële voor- of nadeel voor gemeenten gemaximeerd is. Heerenveen is voordeelgemeente en het financieel effect is gemaximeerd op € 1.900.000 (€ 37,50 per inwoner). Indien er geen sprake zou zijn van een ingroeipad zou het effect € 5.900.000 bedragen (€ 116,00 per inwoner).

<u>Extra middelen jeugd</u>

Voor de jaarschijf 2023 heeft het Rijk extra middelen toegekend voor jeugd. Ook heeft het Rijk besloten de korting van € 500 miljoen voor eigen rekening te nemen. Voor de jaren na 2023 is er, in tegenstelling tot 2022, geen duidelijkheid gegeven over de Rijksbijdrage voor Jeugd. We verwachten in de aanloop naar de begroting 2023 meer helderheid te krijgen of we weer rekening mogen houden met een stelpost van 75% van de verwachte middelen voor 2024-2026 vanuit het Rijk.

Overig
Een ander effect is het schrappen van de opschalingskorting voor 2023-2025.

Indexering
In lijn met de meicirculaire zijn de indexaties in de meerjarenbegroting aangepast. De reden hiervoor is de toegenomen inflatie. Zonder hogere indexatie komt de continuïteit van het huidige beleid in het geding: budgetten zijn zonder hogere indexatie ontoereikend om te blijven doen wat er in het verleden werd gedaan. Naast de uitgaven indexeren we ook de inkomsten. Ook de OZB is hierin meegenomen. Door de indexatie stijgt de OZB met 5,6% ten opzichte van de begroting 2022.

Incidenteel begrotingssaldo

Incidenteel saldo (bedragen x € 1 miljoen)	2026
Eindstand algemene reserve jaarstukken 2021	43,6
Mutaties algemene reserve uit Begroting 2022	-12,7
Rekeningresultaat 2021	11,2
Raadsbesluiten december 2021 - juni 2022	-2,5
Risicoprofiel (15,9) x Ratio ruim voldoende (2)	-31,8
Actueel saldo	*7,8*

Het incidentele begrotingssaldo kent een ‘vrije ruimte’ van circa € 7,8 miljoen. Dit saldo wordt sterk beïnvloed door het risicoprofiel van de gemeente. Op basis van de huidige nota risico en weerstandvermogen wordt de omvang van ons risicoprofiel voorzichtigheidshalve met factor 2 vermenigvuldigd. De omvang hiervan is in bovenstaande tabel verwerkt. Wanneer u ervoor kiest ons structurele begrotingssaldo niet volledig in te zetten, wordt het overschot toegerekend aan de incidentele begrotingspositie.

De meerjarenplanning en begroting 2023
De raadsagenda, het hoofdlijnenakkoord en de opgaven zoals opgenomen in deze perspectiefbrief vormen de agenda voor de komende vier jaar en moeten samenkomen in een meerjarenplanning. In deze meerjarenplanning vindt vertaling plaats van opgaven en ambities naar concrete resultaten, planning én benodigde middelen. Dit vormt de basis waarmee u bij de Perspectiefnota 2023 integraal afwegingen kunt maken over prioriteiten en de verdeling van financiële middelen. De meerjarenplanning wordt begin 2023 aan u aangeboden.

Wanneer er opgaven (uit de raadsagenda, hoofdlijnenakkoord of deze perspectiefbrief) zijn die niet kunnen wachten tot de Perspectiefnota 2023, dan worden deze opgenomen in de begroting 2023.

Toetsingskader Provinciaal toezicht bij de begroting
De begroting 2023 moet passen binnen het toetsingskader van de provinciaal toezichthouder. Dit wordt als volgt beoordeeld:

- Alle jaarschijven zijn financieel structureel reëel sluitend.
- Alleen de laatste jaarschijf (2026) is structureel reëel sluitend.
- Alleen de eerste jaarschijf (2023) is structureel reëel sluitend.

Structureel sluitend betekent dat alle structurele lasten in een begroting gedekt worden uit structurele inkomsten. Kapitaallasten, personeelslasten en subsidies zijn hier voorbeelden van. De algemene uitkering gemeentefonds en OZB-opbrengsten zijn voorbeelden van structurele baten. Ook de toezichthouder zal de verhouding tussen het structurele begrotingssaldo en het incidenteel begrotingssaldo meenemen in de beoordeling.

Als er in de begroting 2023 gekozen wordt om alleen de eerste jaarschijf structureel reëel sluitend te maken dan heeft dit als consequentie dat ombuigingen noodzakelijk zijn vanaf 2026. Ook kan in dat geval het risicoprofiel voor het incidenteel saldo niet verder opgerekt worden. Het huidige risicoprofiel (1,4 – 2,0) gaat uit van een factor van 2 voor het doorrekenen van de risico's. Er kan ook met een lagere factor gerekend worden (1,4) om het huidige risicoprofiel te handhaven, maar wel meer incidentele middelen beschikbaar te stellen.

Als gekozen wordt om alle jaarschrijven financieel structureel reëel sluitend te maken dan is er geen structurele financiële ruimte voor opgaven en ambities.
Als de raad daarnaast ook structurele financiële ruimte wil maken zullen ook dan ombuigingen noodzakelijk zijn.
In de begroting 2023 doen wij u voorstellen hoe om te gaan met dit toetsingskader.

Opgaven met financiële impact.

In de bijlage hebben wij een aantal onderwerpen beschreven met een grote financiële impact. Dit zijn onderwerpen waar het college aan werkt in opdracht van uw raad of op basis van wettelijke verplichtingen.

De financiële impact van deze opgaven telt op tot ruim € 11 miljoen euro. Ik verwijs u naar de bijlage voor het overzicht van deze opgaven en de financiële middelen die daar voor nodig zijn. Veel bedragen zijn nog indicatief. De opgaven en ambities uit de raadsagenda en het hoofdlijnenakkoord zijn hierin nog niet meegenomen. Al verwachten wij dat een deel van de onderwerpen met financiële impact ook in de raadsagenda en het hoofdlijnenakkoord voorkomen.

Tot slot

De komende periode moet u besturen in een context van onzekerheden. Onder meer door onduidelijkheid over de meerjarige rijksbijdrage, de effecten van inflatie, en de gevolgen van de huidige geopolitieke situatie.
Grote maatschappelijke opgaven met forse financiële impact enerzijds en schaarste en onduidelijkheid over de structureel beschikbare middelen anderzijds is het duidelijk dat dat niet alles kan en dat zorgvuldige afwegingen en heldere keuzes nodig zullen zijn over wat de gemeente wel en niet (meer) kan doen. Dit vraagt mogelijk ook een herijking van bestaand beleid en bestaande middelentoedeling.

Wij verwachten en vertrouwen erop dat u de komende vier jaar op afgewogen wijze een constructieve en evenwichtige bijdrage levert aan de welvaart, leefbaarheid en duurzaamheid van de gemeente Heerenveen. Inwoners en ondernemers verdienen een gouden plek om te wonen, te sporten, te werken en te recreëren.

Heeft u vragen over deze brief? Neem dan contact op met Siemen Duursema door te bellen naar 14 05 13.

Met vriendelijke groet,

burgemeester en wethouders van Heerenveen.
De gemeentesecretaris, De burgemeester,

Jeroen van Leeuwestijn Tjeerd van der Zwan